

چکیده:

انسان پس از اندیشه «در آنچه که هست» و شناختی از استعدادها و توانایی‌های خود، شور و شوقی برای رسیدن «به آنچه که باید باشد» و وصول به هدف نهایی خلقتش و دستیابی به کمال در او پدید می‌آید، از این جهت روش مناسب و کارآمد در سیر وسلوک را جستجو می‌کند و از آنجا که به نظر میرسد بهترین و جامع‌ترین روش در عرفان اسلامی ارائه شده که مبتنی برآموزه‌های قرآن و کلام معصومین (علیهم السلام) است، این پایان نامه با موضوع «بایسته‌های سلوک معنوی انسان در پرتو آموزه‌های نهج البلاغه» با هدف دستیابی به آنچه که در سیر الی الله مورد نیاز سالک می‌باشد، به روش کتابخانه‌ای انجام گرفت و نتیجه این شد که سالک باید ارزشهای اخلاقی چون تقوا، تواضع، اخلاص، صبر، زهد، ذکر و... را کسب نموده و در خود تقویت نماید و با برنامه‌ی روزانه‌ی مشارطه، مراقبه، محاسبه و مواخذه، لحظه‌لحظه‌ی زندگی خود را مدیریت کند و از راهنمایی استادی حاذق برای به سلامت طی نمودن این مسیر پر فراز و نشیب و در امان ماندن از دامها و حيله‌های راهزنان طریق مدد جوید.

واژگان کلیدی: سیر وسلوک، سلوک معنوی، سالک، امام علی (علیه السلام)، نهج البلاغه.

Abstract

After contemplating about “what he is” and coming to realization about his potentialities and abilities, man feels a kind of enthusiastic feeling within himself about whatever he should be to gain the ultimate goal of his creation and achieving perfection. Therefore, he tries to find a more appropriate and safe way in his spiritual experience. It seems, that the best and most comprehensive method is presented in Islamic mysticism based on the teachings of the Quran and the words of the infallible divinely Imams (PBUT), this present library study, entitled " The Requirements human Spirituality in the light of the teachings of Nahj al-Balagheh that aims at meeting what is needed for the seeker in this heavenly path was conducted. The findings shows that the seeker should gain and strengthen some moral virtues such as piety, modesty, sincerity, patient, asceticism, God’s remembrance, etc. He should also try to gain control over his traits through daily schedule of intercourse, meditation, self-calculation and finding his faults in every moments of his life. Furthermore, he should feel himself in an emergent need of consultation with an outstanding professor to pave this upward and downward path safely and escape from the bandits’ livestock and tricks.

Keywords; Spiritual experience, otherworldly experience, seeker’ Imam Ali (p.b.u.h)’ Nahj al-Balagheh

المُلخَص

إنَّ الإنسانَ بعد أن تأملَ فيما هو كائنٌ وبعد أن تعرّف على مواهبه ومقدراته، يشتاق كلّ اشتياق إلى ما ينبغي أن يكون ويسعى كلّ سعي إلى الوصول إلى الهدف المنشود من خلقته والبلوغ إلى الكمال. بذلك، نراه يبحث عن طريق مناسب و ملائم في السير والسلوك. بما أنَّ أفضل الطريق وأكملَه في العرفان الإسلامي يعتمد على تعاليم القرآن الكريم وروايات المعصومين (ع)، تحاول هذه الرسالة تحت العنوان "لوازم السلوك المعنوي للإنسان في ضوء تعاليم نهج البلاغة"، من خلال المنهج البليوغرافي، أن تتناول ما يحتاج إليه السالك في السير إلى الله. ومما توصّلت إليه هذه الدراسة أنَّ السالك يجب أن يتحلّى بالقيم الأخلاقية مثل التقوى والتواضع والإخلاص والصبر والزهد والذكر وغيرها وأن يكون برنامج حياته اليومي يعتمد على المشاركة والمراقبة والمحاسبة والمواخظة وأن يستفيد من أستاذ حاذق ليجتاز هذا الطريق المغروس بالعقبات بسلامة.

الكلمات المفتاحية: السير والسلوك، السلوك المعنوي، السالك، الإمام علي (ع)، نهج البلاغة